

Ἡ προστασία δὲ γεννᾷ μὴτε κεφάλαιο, μὴτε ἀγορές, καὶ μὴτε προσθέτει τίποτε στὸ σύνολο τῆς παραγωγῆς, παρὰ μονάχα μετακινεῖ κεφάλαιο καὶ ἐργασία ἀπὸ μιὰ βιομηχανία σ' ἄλλη. Ἡ Ἀγγλία δὲν ἔχει δὲ καὶ τέτοια ἀπεριόριστη προμήθεια ἐργασίας, καὶ μάλιστα πλεονέκτημα ἐργασίας, ποῦ νὰ μπορῇ νὰ τὰ κἀνῃ ὅλα, καὶ τί τὸ ὄφελος λοιπὸν κινουμένης βιομηχανίας ποῦ θὰ διώξῃ κάποιαν ἄλλη, ἐξὸν ἂν εἶναι πρὸς ὠφέλιμη; Εἶναι καὶ τόσο δύσκολο ν' ἀποφασίσῃς ποῖα βιομηχανία χρειάζεται πλεονέκτημα προστασίας, ποῦ ὁ καθένας θὰ μεταχειρίζεται μέσα γιὰ νὰ προστατευθῇ ἡ δική του. Ὅπου ὑπάρχει τέτοιο σύστημα τὸ γενικὸ συμφέρον δὲν τὸ κοιτάζει κανένας. Στὴν Ἀμερική οἱ κεφαλαιούχοι καὶ βιομήχανοι ἐξοδιάζουν ἐκπομπὴν σ' ἐκλογές, βγάζουν κάποτε δικὸν τοὺς βουλευτὴν, ἔχουν μεγάλες ἐφημερίδες δικές τους, ἀγοράζουν τὸ νομοθέτη καὶ ἐκχωροῦν τὸ λαό, ἐνῶ ἡ Ἀγγλία τὸ χρωστᾷ πολὺ στὸ ἀνοικτὸ τῆς ἐμπόρου πρὸς τὸ Κράτος, οἱ Βουλὲς καὶ οἱ δημόσιοι τῆς ὑπάλληλοι εἶναι τίμιοι καὶ ἄγνοοι.

Ὅσοι ἐντόπιοι τεχνίτες δὲν τοὺς πειράζει ὁ ξένος συναγωνισμός, ὅπως λ. χ. οἱ χτίστες, καὶ ὅσοι ἔχουν ὠρισμένο εἰσόδημα ἢ μιστό, ὅπως ἐπιστήμονες γραμματικοί, δοῦλοι, ὑπάλληλοι κτλ. θὰ ὑποφέρουν τὴν μεγαλύτερη ἀκρίβεια, δίχως καμμιὰ ἀνταποκριτικὴ ὠφέλεια. Καὶ νὰ πληθύνῃ ἡ δουλειὰ τῶν ἐργατῶν, ἢ καὶ ν' ἀνέθουν τὰ μεροκάματα, πάλι δὲ θὰ ὠφελῇ ὁ ἐργάτης ἀπὸ προστασίας, γιὰτις ἄλλο τόσο ἂν ὄχι καὶ πλεονέκτημα, ὅτι ἀκριβήθουν ὅλα τοῦ τὰ χρειαστέα, καὶ ἔτσι ἡ πραγματικὴ ἀξία τοῦ μεροκάματος θὰ λιγοστεύῃ. Οἱ ἀληθινὰ γερὲς καὶ ὠφέλιμοι βιομηχανίες δὲ χρειάζονται προστασία, ποῦ μάλιστα τίς ζημιώνει. Τὴ βοήθεια τοῦ Κράτους θὰ τὴ ζητήσουν οἱ λιγώτερο ἐνεργητικὲς καὶ χειρότερες καταρτισμένες δηλαδὴ ὅσες δὲ θὰ πρόκοβαν ἀβοήθητες καὶ ποῦ τὸ κεφάλαιό τους κάλλιο νὰ μῇ σὲ ἄλλη δουλειά. Βιομηχανία ποῦ δὲ βασιεῖται μονάχα τῆς δὲν εἶναι ἀρκετὰ ὠφέλιμη στὸν τόπο ποῦ ν' ἀξίζει προστασία. Ἐπειτα ὁ ἀνοικτός συναγωνισμός κεντρεῖ, δυναμώνει καὶ εἶναι παραγωγικός, ἐνῶ κυβερνητικὴ βοήθεια φέρνει χαλάνωση καὶ ξεπεσοῦρα. Στὰ παλιὰ χρόνια στὴν Ἀγγλία τὰ πρὸ προστατευμένα τῆς ἐμπόρου, ὅπως τῶν μεταξωτῶν, μάλλινων κτλ. εἴτανε καὶ τὰ πρὸ ἀσφαλείας καὶ πρὸ ἀρρωστικῶν. Μὲ λεύτερη καὶ φτηνὴ παραγωγή βιομηχανίες ποῦ ζημιώθηκαν ἀπὸ ξένους δασμοὺς βρῆκαν καλλίτερη δουλειὰ ἄλλοι.

Οἱ προστατευτικοὶ δασμοὶ μιὰ καὶ τοὺς βλάψουν καὶ τὴν πλεονέκτημα καὶ τὴν πλεονέκτημα καὶ τὴν πλεονέκτημα.

Βιομηχανία ποῦ χαλάνεται ἀπὸ προστασία θὰ συναγωνίζεται χειρότερα μὲ τίς ξένες, καὶ ὅλα θὰ ζητᾷ μεγαλύτερους δασμοὺς. Τὸ κέρδος τοῦ ὁ βιομήχανος θὰ τὸ προσμένῃ ἀπὸ τὸ Κράτος ἀντὶς ἀπὸ τὴν βιομηχανία του. Ἐπειτα αὐτὸ τὸ σύστημα στάθηκε ἡ αἰτία τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν συνδικάτων τῆς Γερμανίας καὶ Ἀμερικῆς ποῦ ἀνέβαντες τίς τιμὰς ζημιώνουν τὴν βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριο. Ἡ Ἀγγλία δὲν ἔχει σήμερα τέτοια συνδικατὰ γιὰτις αὐτὰ μὴδύναντο νὰ ζήσουνε δίχως προστασία καὶ μὲ ἀνοικτὸ συναγωνισμό.

Ἡ πολὺ μεγαλύτερη εἰσαγωγή τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τὴν ἐξαγωγή τῆς μαρτυρεῖ πλοῦτο καὶ ὠφέλιμο ἐξωτερικὸ ἐμπόριο καὶ δὲ θὰ πῇ πὺς ὁ τόπος ἐξοδιάζει πλεονέκτημα ἀπ' ὅ,τι μπάζει. Αἰτίες τῆς εἶναι οἱ τόκοι ἀπὸ κεφάλαια ἐντυμένα στὸ ἐξωτερικὸ καὶ κέρδη ἀπὸ ἐμπόριο, ναυτιλία, ἀσφαλείες κτλ. Τὸ ἐμπόριο δὲν εἶναι παρὰ ἀπλὴ ἀλλάξιμα—πραγματεία μὲ πραγματεία. Ἡ εἰσαγωγή πλεονέκτημα μὲ τὴν ἐξαγωγή καὶ ὄχι μὲ χρῆμα, καὶ θὰ μείνῃ πάντα καὶ μεγάλο κέρδος, διαφορετικὰ τὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριο θὰ ζημιώνει τὸν τόπο ἀντὶς νὰ τὸν ὠφελῇ. Λοιπὸν ὅσο μεγαλύτερη ἡ ἀνταλλαγή τόσο μεγαλύτερο τὸ κέρδος. Ἀ λιγοστεύῃς τὴν εἰσαγωγή, θὰ λιγοστεύῃς καὶ τὴν ἐξαγωγή. Τὸ σύνολο τοῦ ἐμπορίου εἶναι τὸ καθαυτὸ σημάδι ἐμπορικῆς εὐτυχίας, καὶ ὄχι μονάχα ἡ ἐξαγωγή. Μήτε εἶναι ἀλήθεια πὺς ἡ Ἀγγλία ἐξοδιάζει κεφάλαιο. Τὸ ἔσοδο τοῦ Κράτους ἀπὸ τὸν φόρο ἀπάνω στὰ εἰσοδήματα, καθὼς καὶ τὸ εἰσόδημα τῶν Ἀγγλῶν ἀπὸ χρήματα τοκισμένα στὸ ἐξωτερικὸ, δείχνουν ὀλοφάνερα πὺς τὸ κεφάλαιο τοῦ τόπου πληθαίνει. Τῶν κερδούνων τῆς ἡ ἐξαγωγή δὲν εἶναι ἐξαγωγή κεφαλαίου, ὅπως δὲν εἶναι καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν πραγματεῶν τῆς ποῦ χρειάζονται κάρβουνα γιὰ νὰ κατασκευαστοῦν. Τὰ κάρβουνα δὲν ἔχουν ἀξία, παρ' ὅταν δουλεύουν καὶ πουληθοῦν καὶ αὐτὸ θὰ πῇ ἐργασία, μετακίνηση, ἐμπόριο, καὶ λοιπὸν μεγαλύτερο πλοῦτο καὶ κεφάλαιο.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν προστατευτικῶν δασμῶν φέρνει μεγάλες δυσκολίες, ταμειακές, οικονομολογικὲς καὶ ἐμπορικὲς. Χρειάζεται δύσκολο καὶ ἀτέλειωτο δασμολόγιο, ποῦ θὰ πῇ χασομέρι, μεγάλο ἔξοδο, πολλὰ ἐμπόδια στὸν ἔμπορο, πλῆθος ὑπάλληλων καὶ βέβαιον λαθρεμπόριο. Εἶναι καὶ σφάλμα νὰ θαροῦν πὺς ἐπειδὴ οἱ δασμοὶ θὰ λιγοστεύουν τὴν εἰσαγωγή ξένων πραγματεῶν τίς ἴδιες πραγματείες θὰ τίς κἀνῃ τότες ὁ ἐντόπιος καὶ ἔτσι θὰ μεγαλώσῃ τὸ ἐντόπιον ἐμπόριο, γιὰτις, ἀκριβαίνοντας οἱ τιμὲς ἀπὸ δασμοὺς

ὁ τόπος θὰ ἐξοδιάζῃ λιγώτερα, καὶ ἀφοῦ ὁ Ἀγγλος θὰ πουλῇ λιγώτερα στὸν ξένο, πρέπει καὶ ὁ ξένος νὰ τοῦ ἀγοράζῃ λιγώτερα, καὶ ἔτσι ἡ ἀγγλικὴ ἐξαγωγή θὰ λιγοστεύῃ. Ἐπειτα, ἂν ἡ Ἀγγλία βάλῃ δασμοὺς, οἱ ξένοι θὰ μεγαλώσουν τοὺς δικούς τους, καὶ ἡ πρὸς ζημιωμένη θὰ νῆ ἡ Ἀγγλία, γιὰτις ἡ ἐξαγωγή τῆς κατασκευασμένων εἰδῶν, ποῦ αὐτὴ ἴσα ἴσα ζητοῦν οἱ ξένοι νὰ προστατέψουν, εἶναι πολὺ μεγαλύτερη τῆς εἰσαγωγῆς τῆς.

Ἄλλο κακὸ τῶν προστατευτικῶν δασμῶν εἶναι ποῦ ἐνῶ ὁ κόσμος θὰ πλεωνέκτη τὴν πραγματεία ἀκριβώτερα, ἀκόμα καὶ ὅταν μέρος τῆς μονάχα ἔρχεται ἀπ' ὅ,τι καὶ μέρος γίνεται στὸν τόπο, τὸ Κράτος δὲ θὰ κερδίῃ παρὰ τὸ εἰσόδημα τοῦ δασμοῦ σ' ὅ,τι ἔρχεται ἀπ' ὅ,τι. Ἄν τὸ Κράτος χρειάζεται δασμοὺς γιὰ τὰ ἔξοδα του, πρέπει ἡ νὰ τοὺς βάλῃ σὲ εἶδη ποῦ δὲ γίνονται στὸν τόπο καὶ ποῦ λοιπὸν δὲ συναγωνίζονται μ' ἐντόπια, ἢ νὰ φορολογῇ τὰ ἐντόπια ὅσο καὶ τὰ ξένα.

Καὶ τέλος (λένε μερικοὶ) ὅς ἔχῃ μονάχα ἡ Ἀγγλία ἀνοικτὸ ἐμπόριο. Αὐτὸ μάλιστα τὴν ὠφελᾷ. Ἄν τὴν Ἀμερική δὲν τὴν ἐβάρινε τὸ προστατευτικὸ σύστημα τῆς, ὁ συναγωνισμός τῆς μὲ τὴν Ἀγγλία θάτανε φοβερός.

M.

ΣΕ ΑΔΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΗΧΑΝΗ

κοντὰ στὸ ξοχικὸ τοῦ Ψυχάρη

Ἐσένα ἀηδὸνι νὰ σὲ πῶ θὰ σφάλλω.

Ἐοῦ 'σαι δρόκος ποῦ ἀπ' τὰ σπλάγγα βγαίνει

τῆς γῆς καὶ μ' ἀγνωμαχὴντὸ μεγάλο

Γεννοβολᾷ θροφὴ ποῦ μᾶς παχαίνει.

Ἐοῦ, δίχως ἀνασασμὸ νὰ πάρῃς,

ὅλο βογγᾷς καὶ ἀντιλαλοῦν οἱ βράχοι

Ἐοῦ καὶ ὁ μέγας δουλευτὴς Ψυχάρης

Βαθειομουγκρίζει σὰν τὸ σπάη τὰσάχι.

Τὸ σπάη τὰσάχι μὲ φωνὴν σὰ δρόκου

Καὶ τὰ σπυριά μᾶς ὀίγχει γὰρ θροφὴν μας

Μὰ γίνεται καὶ ἀηδὸνι ἐκείνος—Ἄκου!

Ἀγάπες τώρα χύνει σὴν ψυχὴν μας.

Ρομαπαμόνι 1901

A. E.

τίστροση, ἢ, σὰ ὅς νὰ δείξεις ἀρχαιομάθεια, νὰ γράφῃς καθάρια ἀρχαῖα ἑλληνικά, ὅπως γράφανε λατινικά οἱ Ἑβραῖοι τῶν περασμένων γενεῶν. Τ' ἄλλα, ἀπ' τὰ δικὰ σου τὰ μακαρονικά, ὡς τὰ ἀνάκτα τοῦ Σουρῆ, ὅλα εἶναι μπόσικα, καὶ μ' ἀφτὰ ποτὲς δὲ θὰ 'χουμε γλώσσα ἐθνική, μιὰν καὶ γιὰ τὴν παιδείαν τὴν πρώτην, τὴ μέση καὶ τὴν ἄνω, ἀφτὴν καὶ γιὰ τὴν ποιήσιν καὶ τὴ λογογραφίαν, τὴν ἴδιαν καὶ γιὰ τὴν ἐπιστήμην, ἀφτὴν καὶ γιὰ τὴν βουλὴν καὶ γιὰ τὸν ἄμωνα, τὴν ἴδιαν καὶ γιὰ τίς ρακλῆμες καὶ νταμπέλες τῶν ἐμπορικῶν, ὅπως ἔχουν ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη τοῦ κόσμου. Δὲν ὑπάρχει σήμερα πολιτισμένο ἔθνος ποῦ νὰ 'χῃ ξεχωριστοὺς τύπους καὶ σύνταξιν γιὰ τὴν ποιήσιν καὶ ξεχωριστοὺς γιὰ τ' ἄλλα εἶδη τοῦ λόγου, ξεχωριστοὺς γιὰ τίς κατώτερες τάξεις τοῦ σχολείου καὶ ξεχωριστοὺς γιὰ τίς ἀνώτερες γιὰτις γιὰ τύπους καὶ γιὰ σύνταξιν εἶν' ὁ λόγος, τὸ ὅρος τὸ ποιητικὸ πάντα βέβαιον ξεχωρίζει ἀπ' τὸ πεζὸ καὶ τὸ νηπιακὸ ἀπ' τὸ νεανικὸ. Μὴν ἀνακατῶντες, βρὲ δασκάλου, τὸ ὅρος μὲ τὴν μορφὴν καὶ μᾶς ψάλλετε ἄρες μᾶρες κουταμάρες, μάθετε πῶς νὰ μοιράζετε δυὸ γαιδάρον ἄγρο, μάλλιασε ἡ γλώσσα μας νὰ σᾶς τὰ φωνάζουμε, νιώστε τὰ πιά, νιώστε τὰ, εἰδεμὴ μουλῶτε καὶ τηρᾶτε τὴν δουλιὰν σας τὴν ἀποβλακωτική!

Καὶ ποῖο εἶναι τὸ συμπέρασμα τοῦ προλόγου τοῦ; ἢ νὰ γράφουν οἱ Ῥωμιοὶ ὑπεραττικῶς (;) ὅπως γράφει τοῦ λόγου του, θυσιάζοντας στὸν Ἀττικὸ Μολῶχ, τὰ καλὸ-

τέρὰ τους χρόνια, ὅπως οἱ σαρτάδες μέσ' στοὺς μεντρεσέδες, μὴ μαθαίνοντας τίποτε ἄλλο ἀπὸ ψευδοαττικισμό, ἢ νὰ μὴ γράφῃς τίποτε κανένας Ῥωμιός, γιὰ νὰ μὴν εἶναι σκαιότατος τὸν νοῦν, ἀπειροκαλώτατος, ἀμέτοχος κτλ κτλ. λοιπὸν Ῥωμιοί, ἀκούτε τί σᾶς λέν οἱ δασκάλου; Ἐπειδὴ βέβαιον ὅλοι σας δὲν μπορεῖτε νὰ γίνετε ψευδοαττικῆς τοῦ Ἀττικισμοῦ, δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ μιτυεφτῆτε στὸ χαρτὶ τὰ πάθια σας καὶ τοὺς καημούς σας, τοὺς πόθους σας καὶ τὰ θνεῖρά σας· τί λέω; ἔλατε στὰ σύγκαλά σας, καὶ ἀντὶς νὰ τοὺς θαυμάζετε πᾶ χῆνες καὶ νὰ τοὺς τρέφετε μ' ἐθνικὰ χρήματα, ποῦ χρειάζονται νὰ θαρπέψουν τόσες ἄλλες ἀνάγκες, στείλτε τους μιὰ καὶ καλὴν στὸ γεροδιάλο νὰ γλυτώσῃ τὸ ἔθνος ἀπ' τὴν λίμα τους;

Ἄς δοῦμε τώρα καὶ μερικὰ ἐπιστημονικά του μαργαριτάρια: τὸ μαλῶνω γίνεται ἀπὸ τὸ λατινικὸ malius (=κακός) καὶ τὸ ἁλλιώτικος ἀπὸ τὸ ἁλλοιωτικός (γιατὰ!!!) Ἀφίνοντας ποῦ στὰ ἔχω, εἶχα γράφει κλ. ὀνειρέβεσαι ἀκόμα ὑποταχτικὸς καὶ λογισματολόγος σὲ εἰκοσι σελίδες νὰ τ' ἀπο... μῇξῃς στοὺς σκαιότατους τὸν νοῦν κτλ. ἄς ἐρθουμε στὰ μὲ—ἀκῆς (Δουλοῦδάκης, Δασκαλάκης, ποῦ ἐνῶ τὰ γράφει σωστὰ μὲ π δὲ λέει τὸν ἐπιστημονικὸν λόγον: δηλ. πὺς ἀφτὰ ἀφοῦ γίνονται πρῶτοκλιτα τὰ γράφουμε μὲ π κατὰ τὸ νόμον τῆς ἐξίσωσης, μόνο πάντα μὲ δασκάλικο ἡσκιόπολεμον καὶ μὲ περίσσια μπαγαμποντιά σωριάζει καὶ μενα βυζαντινὰ καὶ λόγια π' ἀνταμώνονται ἔτοσο μὲ τὴν

ἐπιστήμην ὅσο καὶ ἡ θεωρία τοῦ φόβου τῆς φύσης ἀπ' τὸ κενό, γιὰ τοῦτο καὶ ὁ Χατζηδίνης τοῦ καθαροδοχῆαι «Θαυμάσιος ἔλεγχος καὶ θαυμασία τῶν πηγῶν χρησιμῆς! Ἀθηνᾶς τομ. ιγ'. σ. 233). Κ' ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τὰ μὲ—ἀρης (περβολᾶρης, γελαδᾶρης). τὰ γράφει μὲ π (σελ. 67), γιὰτις τὰχα; ἀφοῦ ἐκεῖνα μὲ π καὶ ἀφτὰ τὸ ἴδιο, ὅλα ἐξίσωσι καὶ τίποτε ἄλλο. Ἀμ' τὸ προσκόλλημα =που—λος (Παπαδόπουλος, Μοσκόπουλος) ποῦ παράγεται ἀπ' τὸ πῶλος (=γαϊδουράκι), πὺς τὸ λέτε; (σ. πρ. νθ'—σα'.) (*) Μὴ βιάζεστε στὰ γέλια, ἔχουμε καὶ ἄλλα ἐξίσου κομικά. Ἐφέρετε ἀπὸ ποῦ γίνεται τὸ κανόνι; Ὅχι βέβαιον καὶ ποῦ νὰ τὸ ξέρετε; Μὴ χλοσκάνατε ὅμως, ὁ Πολυέσπλαχνός ἂν καὶ σᾶς ἐπλάσσει σκαιότατους τὸν νοῦν, ἀπειροκαλώτατους κτλ. ἐδῶκες ὅμως νὰ σᾶς στείλῃ ἕναν τέτοιον Καθηγητὴν γλωσσολόγον γιὰ νὰ σᾶς τὸ μάθει, ἀνοίξτε σελίδα λεξικοῦ τοῦ 223, διαβάστε: κανόνιον... κακῶς οὕτω γράφεται τὸ σημαίνει τὸ τηλεδῶλον καὶ στὸ πλῆι σκάνων, κάνωνος (=μέγας κάλαμος, παρ' ὅ τὸ κανώνιον (τηλεδῶλον)). Ἀμ' τὸ μπᾶλα ξέρετε ἀπὸ ποῦ γίνεται; κρίμας ἐσᾶ! ἀνοίξτε λοιπὸν σελ. 336: ἀπάλλα=ἀναπαλλομένη καὶ καταπίπτουσα σφαῖρα. πᾶλλα κανωνίου. εἶναι ὀρθότερον τοῦ σφαῖρα Πυροβόλου, τάκουσας καὶ αὐτὸ, μὴν τὸ ξεχάσετε Ἀμείν! τὴν πᾶστα τί ξέρετε σεις; τίποτε δὲν ξέρετε, ὁ Δάσκαλος ὅλα τὰ ξέρε—καὶ ἀκόμα δὲν ξεράθηκα

(ἀκολουθεῖ)

MENOS ΦΙΛΗΝΤΑΣ

(*) Γιὰ τοῦτο ἐτοιμάζω ἄθρο ἀλέκρο.

μὴν καὶ τὰ βυζαντινὰ